

Janikovszky Éva

Békés Pál

OLVASÁSI VERSENY 2016.

Kedvenc magyar
íróink műveiből

Lázár Ervin

Nemes Nagy Ágnes

Itt a farsang, a báli szezon. Olvassátok el a mesét, és válaszoljatok a kérdésekre, oldjátok meg a feladatokat!

A HÓKIRÁLYNŐ BÁLJA

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy lovag, úgy hívták, hogy Bonifác. Arra született, hogy küzdjön a gonosz ellen, tegye a jót, ahol csak lehet, gyámolítsa az árvákat, a gyöngéket, és más efféléket.

Telt-múlt az idő, cseperedett a lovag és várta az alkalmat, hogy megmutathassa, ki ő valójában. De az alkalom késlekedett.

Oldd meg a feladatlap 1. feladatát!

Bonifác minden áldott nap tornázott, vívott és lovagolt, hogy el ne puhuljon. Élezte kardját, hegyezte lándzsáját, felajzotta íját és egyenként átvizsgálta nyílvesszőit. Azután nekiveselkedett és gondosan kifényesítette páncélját. Erre egyébként különös oka volt. Lakályos szülőházába, a felhőbökő sziklacsúcsra épült szúróstornyú fekete lovagvárba ugyanis évszázadokkal korábban betelepült a turbórozdsa. Ez a turbórozdsa pedig valóságos istencsapása, kiirthatatlan kórság. Míg más, hétköznapi rozsdák csak hosszú évek alatt emésztik el a vasat, addig a turbórozdsa oly sebesen falja fel, hogy szinte szemlátomást végez a legvastagabb páncéllal is. Elrágja, mint a káposztatorzsát, szinte hallani, ahogy herseg a foga alatt. Így azután nem csoda, hogy Bonifác lovag családi kastélyában mindenki megállás nélkül súrolt, fényesített, rozsdátlanított, kardot, pajzsot, címert, kést, villát, kanalat – nem pihent kezükben a törülöröngy. Fényesítettek, míg pletykáltak, reggeliztek vagy ebédeltek, és néha álmukban is egy picit.

Oldd meg a feladatlap 2. feladatát!

Egyszóval, Bonifác lovag egyre csak várta az alkalmat, hogy tanúságot tehessen róla, miért is jött a világra. Majd elepedt a vágyakozástól, hogy gonoszt pusztíthasson és árvákat, aggokat, gyöngé nőket, satöbbi, s a többi gyámolíthasson.

Közeledett az év vége, Bonifác tizennyolcadik szilvesztere. Kifehéredett a hótól a fekete lovagvár és áttetsző jégcsapok hegyezték tornyait még szúrósabbra. A lovag a lovagteremben fényesítgetett, járt a keze, mint a motolla, és közben sóhajtozott: bárcsak történe már valami! És történt.

Egy hóbagoly röppent az ablakpárkányra, csőrében ropogósra fagyott levél.

– Nekem hoztad? – reménykedett Bonifác, a hóbagoly azonban annyit se felelt, hogy aha, vagy uhu, csak elröppent. Hószín szárnyai belevesztek a kint kavargó fehér

förgetegbe. Aranybetűs levél volt, ünnepélyes. Alján a pecsét kristályos pehely. A Hókirálynő hívta szilveszteri báltra Bonifác lovagot, aki a hír olvastán örömeiben majd kiugrott páncéljából.

Oldd meg a feladatlap 3. feladatát!

Hiszen ki ne hallott volna a Hókirálynő báljáról, a Zúzos Csarnokban rendezett pompás szilveszteri mulatságról? Odaérkezik a legnemesebb lovagok, legszépségesebb hercegnők fényes karéjába pontban éjfélkor a vénséges vén Óév, és onnan indul útjára a türelmetlenül toporzékoló ifjú Újév!

– Micsoda megtiszteltetés egy ilyen meghívó! – rikkantotta Bonifác, míg sietősen kardot kötött. – Azt bizonyítja, hogy a Hókirálynő a jövő reménységei közt tart számon! – magyarázta ősz atyjának és anyjának miközben sietősen búcsút vett tőlük.

– És a Zúzos Csarnokban vagy út közben bizonyára akad aprítandó gonosz vagy gyámolítandó árva, agg! – vetette oda lovászának, ki a kengyelt tartotta, míg ő a nyeregbe pattant.

– Juhhé! – kurjantotta, és kivágatott a címeres kapun, átrobogott a felvonóhídon.

Szilveszter napjának reggele volt, és a Zúzos Csarnok nem épp egy macskaugrás, így hát igyekeznie kellett. Pihenni nem állt meg, de menet közben olykor fényesített egy kicsit, mert a család életét megkeserítő turbórozda vele tartott, ott ült a páncélján és hallatszott, ahogy néha eszi a vasat.

Hamarosan elmaradtak az ismerős tájak, a Dér-dombok után a Hideg-hegyek, és Bonifác hol vágatott, hol léptetett, elhagyta a Jég-lyukakat, a Csúszós-csúcsokat és tovább, tovább, hol ügetett, hol kocogott.

Oldd meg a feladatlap 4. feladatát!

Azután hirtelen megállt. Öregembert pillantott meg az út mentén. Félig ült, félig feküdt a hóban, csupa ránc arca ólomszürke, ajka kék, vacogott kegyetlenül, majd megvette az Isten hidege. Bonifác nyomban leszökött a nyeregből:

– Tán csak nem gyámolításra szorulsz, öregapám?

A vénség úgy reszketett, hogy nem bírt megszólalni, csak bólintott. Megörült Bonifác:

– Szerencséd, hogy épp az én utamba vetődte! Majd én gyámolítlak! – és be is mutatkozott: – A nevem Bonifác! Hát te ki vagy?

A motyogást alig lehetett érteni:

– Én az Ó ... az Ó Az Óév! - Elkerekedett a lovag szeme.

– Az Óév? Hiszen neked már ott kellene lenned a Zúzos Csarnokban, hogy éjfélkor megérinthesd az ifjú Újév kezét! Az öreg bólogatott, csapzott ősz szakállában borzongató, karcos zörgéssel verődtek egymáshoz a jégcsapok.

– Akkor miért nem vagy ott? – kérdezte, hangjában némi éllel a lovag. – Hm?

Fölemelte kezét az Óév, újabb recsegő, az iméntinél érdekesebb, gonoszabb zörejt hallatszott. Vastag lánc kígyózott a karjáról, lábáról, sőt a derekáról is. Vasra verték és sziklához láncolták, moccanni sem bírt, azért hevert a hóban.

Válaszolj a feladatlap 5. kérdésére!

– Vasra vertek? Egy védtelen aggot? – háborgott Bonifác, a gyöngék gyámola.

– Na majd én kiszabadítalak és bosszút állok érted, bárki tette is! Azzal kivonta kardját, megsuhogtatta, és lesújtott a láncra. Ki is csorbult a kardja nyomban. A lánc megpendült és sértetlenül, kajánul csillogott a hóban.

Nekihuzakodott a lovag újra és lesújtott kétszeres erővel. A kardja kettétört akár a hurkapálca. Állt Bonifác, kezében kedvenc kardjának csonka markolata. Könnyek szöktek a szemébe a szégyentől. Ajkába harapott, és azt sziszegte:

– Nem úgy van az! Kettévágom, ha addig élek is! Az agg Óév lassanként összeszedte magát:

– Csak lassan derék lovag. Kapkodással nem megy semmire. Ez itt a világ legkeményebb lánc: kővel ötvözött acél.

– Egyet se félj tiszteletre méltó Óév – mondta a lovag, és egyenként lecsatolta lova nyergéről buzogányát, csatabárdját, pallosát, törét, kopjáját, lándzsáját, gerelyét, dárdáját.

Válaszolj a feladatlap 6. kérdésére!

–Egyet se félj! De annyit árulj el, ki tette ezt veled? És miért?

– Hosszú történet.

– Fogd rövidre. Meglátod, még be sem fejezed, és máris szabad vagy! Bonifác két marokra kapta pallosát, az agg Óév pedig belekezdett szomorú történetébe.

– Ezért a sziklavidékért, a Csúszós-csúcsokon túli Szikár-szirtekért ősidők óta két lovag viaskodott, két komor fivér: Kőszáli Köpc és Kőszívű Mork. Ikrek voltak. Kegyetlenek és gonoszak mindketten, mert egyazon kőbölcsőben ringatták őket, mely szűk volt kettejüknek, így hát már a kőbölcsőben is hadakoztak. Hát, még amikor megtanultak fegyvert forgatni! Hideg pokollá tették a vidéket. Háborúságuk elől elmenekült minden teremtet lélek, elbujdokoltak innen még a hangyák is. Nemrégiben azután véget ért a harc egyszer és mindenkorra. Kőszáli Köpc rajtaütött fivérére, sarokba szorította és levetette a Szikár-szirtek legmagasabbikáról. Ám Kőszívű Mork, mielőtt a mélybe zuhant volna, megátkozta ikerfivérét: Válgon kővé még mielőtt véget ér az év! És Kőszáli Köpc tudta: fivére átka megfog, hacsaknem ér véget az év.

– Így hát – sóhajtott az aggastyán – rajtam ütött és a sziklához láncolt. Hogy ne juthassak el a Zúzos Csarnokba, és ne érinthessem meg az ifjú Újév kezét.

Oldd meg a 7. és 8. feladatot a feladatlapban!

Mire az agg Óév befejezte történetét, Bonifác lovag mellette ült a földön és lihegett. Köröttük a lovag fegyvertárának diribdarabjai heverték a hóban, a világ legkeményebb láncán ízzé-porrá tört buzogány, csatabárd, pallos, tör, kopja, lándzsa, gerely, dárda – odalettek még a nyílvevesszők is

– És mi történik, ha nem jutsz el a Zúzos Csarnokba és nem érinted meg az Ifjú Újév kezét?– Akkor megáll az idő.

– Megáll?!

És mi történik, mi történik, ha megáll az idő?

– Attól kezdve nem történik semmi – felelte az Óév.

Ezalatt a Zúzos Csarnokban nagy volt a sürgés-forgás. Ezernyi gyertya fénye táncolt a kristályos falakon. Délceg lovagok vezették hölgyeiket a csillámló jégcsaptrónushoz, mely egyelőre üresen állt, ám hamarosan megszólaltak a zúzmaraharsonák, a lovagok meghajoltak, a hölgyek térdet hajtottak és belépett a Hókirálynő. Palástja kék volt, akár a szeme, arany hajában egy szál jégvirág, és a vállán ott ült a hóbagoly. A zúzmaraharsonák jelt adtak újra, a királynő helyet foglalt trónján, zene zendült, és a lovagok táncra kérték a hölgyeket. Hópolkát jártak a Zúzos Csarnokban.

Oldd meg a 9. feladatot a feladatlapban!

Bonifác lovag kétségbeesetten temette tenyerébe arcát a reménytelen csöndben, amit csak néha-néha tört meg egy-egy csörrenés és az agg Óév sóhaja. Ám hirtelen fura, a helyhez és helyzethez legkevésbé sem illő hang hallatszott. Ízléstelen csámcsogás.

– Még ez is – mordult Bonifác. – Hogy nem szégyelli magát a beste. Nincs elég bajom, és még ilyenkor is kínoz ez a gyalázatos turbórozsdá?! Páncéljára pillantott és leesett az álla. Mert a turbórozsdá, a kiirthatatlan családi átok, ezúttal nem a páncélját pusztította, hanem átszökkent a láncra, és azt marta gusztustalanul csámcsogva – úgy haladt, mint kés a vajban. Mire észbe vették, mi történik, félig már el is rágta a minden fegyvernek ellenálló kőacélt. Hanem valaki más is megsejthette, hogy mi készül. Fenyegető moraj támadt a szemközi hegyoldalon, mintha lavina zúdulna a völgy felé.

– Kőszáli Köpc! – nyögte az agg Óév. – Jön, hogy elveszejtsen, és sose jussak el a bálra! Szürke katonák robogtak lefelé a meredélyen, élükön tagbaszakadt lovag, valóságos óriás, lábra kelt sziklaszál: a kíméletlen és kegyetlen Kőszáli Köpc.

– Majd én megvédelek, öregapám! – szökkent talpra Bonifác és fegyvereiért kapott. Csakhogy nem voltak fegyverei. Összetörve, kicsorbulva heverték a hóban. És Bonifác érezte, hiába ragyog a páncélja, nem óvja az meg semmitől. A lovag az agg Óév láncait zabáló turbórozsdára kiáltott:

– Legalább most segíts!

És Bonifác családjának ősi sanyargatója hallgatott a szóra, mintha jóvá akarná tenni mindazt a keservet, amit nemzedékek sokaságának okozott. Falánk sietséggel rágta a kőacélt. Fél perc sem telt belé, lehullott a lánc.

– Szabad vagyok – sóhajtotta boldogan az ősz Óév – szabad! – Csakhogy oly vén volt, oly gémberedett, sőt, fagyott, hogy felállni sem tudott a földről, nemhogy futni, menekülni. Kövek zúdultak feléjük, Kőszáli Köpc katonái mentükben sziklákat szaggattak a hegyoldalból és úgy hajigálták a tömböket, mint a gyerekek a kavicsot. Bonifác lova megbokrosodott, felágaskodott, és elvágtatott.

– Állj! – kiáltotta a lovag – Állj! – De annak ugyan kiabálhatott. A sziklaszaggató sereg közeledett. Látván, hogy ennek fele sem tréfa, Bonifác hátára kapta az agg Óévet, és rohanni

kezdett vele arrafelé, amerre a Zúzos Csarnokot sejtette. Mögötte döngő léptekkel a tagbaszakadt óriás, a kíméletlen és kegyetlen Kőszáli Köpc.

Állt a bál a Zúzos Csarnokban. Ugyan honnan tudták volna a fényes lovagok és szépséges hölgyek, miféle hajsza folyik odakint életre-halálra? Még a Hókirálynő sem sejtett semmit. Sőt, a hóbaglya sem. Éppen az ifjú Újév járult a jégcsaptrón elé, hogy bemutatkozzék. Kedvtelve nézte a vendégsereg a daliás ifjút, aki alig bírta magával. Kissé túlzottan is peckesen járt körbe, majdhogynem kevélyen, izmait mutogatva. De a vendégek elnézően mosolyogtak, megbocsátották neki ezt a kis kérkedést. Hiszen olyan fiatal. Tulajdonképpen meg sem született – még nem indult útjára. Azt pedig nem is sejtették, úgy áll a dolog, hogy nem is fog.

Oldd meg a 10. feladatot a feladatlapban!

Az életéért futott Bonifác: tudta, ha utoléri, nincs számára kegyelem. Az életéért futott a kíméletlen és kegyetlen Kőszáli Köpc: tudta, ha az agg Óév eljut a Zúzos Csarnokba, nyomban megfog a Kőszívű Mork iszonyú átka.

Bonifác hátán ott zötykölődött az elgyengült, magatehetetlen Óév, és hiába rohant inaszakadtából, mindegyre csökkent a távolság üldözők és üldözöttek közt. A lovag fújtatott, fülében dobolt a vér, majd megsüketítette mind nehezebb páncélja zörgése, mégis hallotta, ahogyan háta mögött közelítenek a földhorpasztó léptek. De hallott még valamit. Azt a bizonyos kellemetlen, illetlen, nevetlen hangot: a csámcsogást! És egyszerre levált a karpáncélja. A turbórozda nem tudott parancsolni elszabadult étvágyának, és megette. A maradék a földre hullott. A lovag megkönnyebbült. Azután lábáról is elmaradoztak a fényes acélok, végül levált róla a nehéz mell és hátvért. Bonifác egyszeriben szabadnak érezte magát, könnyűnek, akár a madár! Léptei megnyúltak, messzire maradt mögötte a szívdermesztő, fenyegető dobogás.

– Köszönöm! – kiáltotta a turbórozsdának. – Köszönöm neked, családom sanyargatója!

Oldd meg a 11. feladatot a feladatlapban!

Csakhogy közben telt az idő. És múlt. És feszengés lett úrrá a Zúzos Csarnok táncoló vendégein. Már rég meg kellett volna érkeznie az Óévnek. Ám sehol senki. Még egy perc és még egy. A feszengésből aggodalom lett. Majd félelem. Rettegés.

Elnémult a vendégsereg. Minden szem a jégcsaptrón fölött, a kristályos falon függő órára tapadt. Az utolsó perc. Az órát lesték a fényes lovagok, a szépséges hölgyek. És a királynő. És a hóbagoly. A másodpercmutató minden moccanásával egy dobbanásnyit lassult a szívverésük. Lehet, hogy nem érkezik meg az Óév, és nem indulhat útjára az Új? Mi lesz, ha nem múlik el a múlt, és nem kezdődik el a jövő? Mi lesz, ha itt ragadunk a kettő közti örök pillanatban? Mi lesz velünk, ha megáll az idő? Mind mélyebb némaság borult a Zúzos Csarnokra. Az órát nézték valamennyien. Tudták: ha a másodpercmutató eléri az éjfél, megáll minden óra. És minden szív.

És ekkor, amikor már minden, veszni látszott, kivágódott és szélesre tárult a Zúzos Csarnok hatalmas kapuja és a kapuszárnyak közt feltűnt Bonifác. Verejtéke gőzölgött a hidegben, hátán alétan csimpaszkodott a félholt Óév, mögötte Kőszáli Köpc. Éppen magasba emelte rettenetes pallosát, hogy lesújtson és kettészelje a lovagot. Egyetlen másodperc volt már csak hátra. A mindent eldöntő utolsó. Az ifjú Újév előrelelendült, az agg Óév végső erőfeszítéssel

felé nyújtotta jobbát és abban a pillanatban, amikor az óra éjfélre kondult, a két mutatóujj összeért. Megérintette az Ót az Új. Magasba szökkent az Újév. Bonifác vállára bukott az Óév feje. És megfogant az átok: óriás sziklaszál meredt a mennyezet felé a Zúzos Csarnok kellős közepén. Kővé vált a kíméletlen és kegyetlen Kőszáli Köpc.

Az Újév körbeszökdécselte a csillámló termet, megkerülte néhányszor a komor, ám ártalmatlan sziklát, azután jókívánságok közepette szinte kiröppent a szélesre tárt kapun, és útjára indult. Az agg Óév testét a fényes lovagok és a szépséges hölgyek díszmenetben vitték ki a teremből.

– Köszönöm – mondta a Hókirálynő.

– Köszönjük mindannyian.

– Semmiség – zihálta Bonifác, bár még alig állt a lábán – igazán semmiség, csak azt tettem, amire születtem. Megszólaltak a zúsmaraharsonák, zene zendült újra. A Hókirálynő elmosolyodott, megigazította aranyhajában a jégvirágot.– Ha nem vagy túl fáradt, felkérhetsz táncolni. És Bonifác nem volt túl fáradt. Táncoltak hajnalig, vagy még tovább. Nem sürgette őket semmi: volt idő.

Békés Pál meséje

Oldd meg a feladatlap 12. feladatát is!